Eduskunnan talousvaliokunta

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi liiketoimintakiellosta annetun lain 3 ja 21 §:n sekä kaupparekisterilain 20 §:n muuttamisesta

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Suomen Yrittäjien lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi liiketoimintakiellosta annetun lain 3 ja 21 §:n sekä kaupparekisterilain 20 §:n muuttamisesta.

Esitys liittyy yhtiöoikeutta koskevaan direktiiviin tehdyn muutoksen täytäntöönpanoon. Ehdotuksen mukaan määrättäessä liiketoimintakieltoa voitaisiin kokonaisarvioinnissa huomioida Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa henkilölle määrätty kielto harjoittaa liiketoimintaa tai osallistua liiketoimintaan samoin kuin henkilön syyllistyminen liiketoiminnassa edellä tarkoitetussa valtiossa rikolliseen menettelyyn. Lisäksi säädettäisiin liiketoimintakieltoa koskevasta tietojenvaihdosta.

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Suomen Yrittäjien huomiot

Esityksen mukaan edellytyksenä sille, että muualla kuin Suomessa määrätty liiketoimintakielto otetaan Suomessa liiketoimintakieltoa määrättäessä kokonaisarvioinnissa huomioon olisi, että muualla määrätyn kiellon peruste samoin kuin rikollinen menettely olisi liiketoimintakieltolaissa tarkoitettua vastaava. Kyse ei näin ollen olisi itsenäisestä liiketoimintakiellon määräämisen perusteesta, vaan kokonaisarvioinnissa huomioitavasta seikasta.

Suomen Yrittäjät pitää sopimattomaan ja vahingolliseen liiketoimintaan puuttumista sekä liiketoimintaan kohdistuvan luottamuksen ylläpitämistä tärkeänä tavoitteena.

Esityksen mukaan kattavan selvityksen saaminen voi olla haastavaa, mutta toisaalta jos toisessa valtiossa henkilölle on määrätty kielto harjoittaa liiketoimintaa tai osallistua liiketoimintaan tai jos henkilö on syyllistynyt liiketoiminnassa rikolliseen menettelyyn ja tällainen päätös perusteluineen on käytettävissä, on tämän lähtökohtaisesti katsottava antavan riittävän pohjan sen harkitsemiseksi, voiko päätöksellä olla vaikutusta kokonaisarvioinnissa.

Pidämme tärkeänä, että vaatimuksia muualla määrätyn kiellon tai rikollisen menettelyn huomioimisesta kokonaisarvioinnissa ei tehdä, mikäli käytettävissä ei ole riittävän kattavaa selvitystä. Korostamme myös perustelujen merkitystä.

Huomioon on otettava lisäksi se, että lainsäädäntö ei ole kaikkialla liiketoimintakiellon osalta samanlaista. Esityksen mukaan lainsäädännöiltä ei edellytettäisi, että ne vastaisivat sisällöltään Suomen lainsäädännössä velvollisuuksista säädettyä, mutta tarkoitus ei ole kuitenkaan, että kokonaisarvioinnissa huomioitaisiin Suomen oikeusjärjestelmälle vierailla perusteilla määrättyjä kieltoja harjoittaa liiketoimintaa tai osallistua liiketoimintaan.

Katsomme, että rikollinen menettely, jota ei ole pidettävä vähäisenä osoittaa yleensä laiminlyöntiä enemmän soveltumattomuutta liiketoiminnan harjoittamiseen. Näin ollen Suomessa määrättävien liiketoimintakieltojen kokonaisharkinnassa tulisi muualla kuin Suomessa määrättyjen liiketoimintakieltojen osalta painoarvoa antaa erityisesti rikolliselle menettelylle. Katsomme myös, että tässäkin yhteydessä oleellista on perustella huolellisesti, miten toisessa valtiossa määrätty liiketoimintakielto on kokonaisarvioinnissa huomioitu.

Esityksen mukaan painoarvoa on liiketoimintakieltoa Suomessa määrättäessä annettava kiellon perusteelle. Jos kyse olisi kiellon sijaan vain rikollisen menettelyn huomioimisesta, olisi rikoksen tekoajankohdalla ja sen vakavuudella keskeinen vaikutus liiketoimintakiellon määräämisessä. Mitä vakavammasta rikoksesta on kyse, voitaisiin ajallisen vaikutuksenkin katsoa olevan pidempikestoisempi.

Suomen Yrittäjät pitää tärkeänä sitä, että lainsäädännön noudattamiseen pyrkivät yritykset eivät joudu kärsijöiksi ylimääräisten liiketoimintakieltoasioiden tutkintojen vuoksi. Turhat liiketoimintakieltoasioita koskevat tutkinnat voivat aiheuttaa yrityksille hallinnollisen taakan lisäksi merkittäviä mainehaittoja.

Katsomme, että lakimuutoksen käytännön vaikutuksia on välttämätöntä arvioida myös jälkikäteen, kun lain soveltamisesta on kokemuksia. Erityisesti siitä näkökulmasta, mikä on ollut Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa määrättyjen liiketoimintakieltojen vaikutus Suomessa määrättävien liiketoimintakieltojen kokonaisharkinnassa.

Lisäksi säädettäisiin liiketoimintakieltoa koskevasta tietojenvaihdosta. Katsomme esityksen olevan tältä osin perusteltu.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Janne Makkula
johtaja

Niko Nurmela
asiantuntija